

УДК 637.521.47

Шаповал Н.М., магістр ©**Штонда О.А.**, к.т.н., доцент (oasht@ukr.net)*Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ***АКТУАЛЬНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ МОЛОЧНОГО БІЛКУ ПРИ ВИРОБНИЦТВІ СІЧЕНИХ НАПІВФАБРИКАТІВ**

Розглянута можливість додавання до рецептури котлет молочного білку. Застосування білку тваринного походження дозволяє замінити рослинні білки в січених напівфабрикатах та в свою чергу покращити органолептичні показники продукту. Молочний білок має гарні технологічні та функціональні властивості, має широкий спектр застосування в молочному та в деякій мірі в м'ясному виробництві.

Ключові слова: *молочний білок, січені напівфабрикати, технологія, вологозв'язуюча здатність, функціональні властивості.*

За останніх 10-12 років відбувся істотний зсув щільності населення в різних регіонах нашої країни. На даний момент більше 40% населення України проживає в великих містах з інтенсивним ритмом життя.

У таких умовах середньостатистична українська сім'я все більше використовує в своєму раціоні сирі напівфабрикати, що не вимагають тривалої підготовки до вживання. Ріст в потребах напівфабрикатів збільшується щорічно на 10-15%, що призводить до того, що виробники намагаються збільшити асортимент запропонованої продукції та підвищити її якість [1,2].

Аналіз обсягів виробництва напівфабрикатів говорить про зсув обсягів виробництва в асортиментних групах у бік виробництва м'ясних, м'ясо-рослинних і січених напівфабрикатів. Тобто, у бік продуктів наближених до класичного (домашнього) харчування.

Січені напівфабрикати — це вироби виготовлені з м'ясного фаршу. Крім м'ясної сировини при їх виробництві використовують меланж, яечний порошок, пшеничний хліб, соєві, молочні та білкові препарати, цибулю та овочі, а також сухарне борошно і спеції.

Натуральні напівфабрикати з одного січеного м'яса виготовляють рідко з технологічних причин, зокрема через незадовільну структуру фаршу, а також з економічних міркувань. Інші компоненти, які застосовують для виготовлення січених напівфабрикатів, зазвичай дешевші за м'ясо, що знижує собівартість кінцевого продукту. Такі добавки, як хліб, яечні продукти, білки, стабілізують структуру фаршу і поліпшують консистенцію готових виробів [2,3].

В науці про харчування панувала класична концепція, в якій основна увага приділялася оптимізації співвідношення в продуктах харчування основних харчових речовин – білків, жирів, вуглеводів та загальній енергетичній цінності. Серед нутрієнтів особлива роль приділялася білкам. Ведеться пошук сировинних ресурсів для переробки в білкові препарати й рішення проблеми дефіциту білка у харчуванні.

Мета досліджень. Підвищення якості січених напівфабрикатів за рахунок додавання до складу рецептури молочного білку.

Матеріал і методика досліджень.

Дослідження проводили в лабораторних умовах кафедри технології м'ясних, рибних та морепродуктів Національного університету біоресурсів та природокористування України.

Проведені такі хімічні дослідження: визначення вмісту вологи проводили за ДСТУ ISO 1442:2005; визначення вмісту жиру проводили за ДСТУ 4941:2008; визначення вмісту білкових речовин проводили за ГОСТ 25011-81; визначення вмісту золи визначали за ГОСТ 15113.8-77; органолептичну оцінку зразків проводили за п'ятибальною шкалою з визначенням таких показників, як: зовнішній вигляд, колір, запах, аромат, смак (ДСТУ 4823.2:2007).

Результати досліджень. На сьогодні виробництво м'ясних продуктів в Україні характеризується погіршенням сировинного забезпечення та показників якості м'ясної сировини. Збільшити виробництво якісних м'ясних продуктів й підвищити ефективність виробництва можна за рахунок раціонального використання сировини й застосування прогресивних технологій [1,3].

Нині на сучасному ринку є безліч нових харчових добавок та заміників м'ясної сировини з відмінними технологічними показниками та функціональними властивостями. При вивченні технологічних характеристик звернули увагу на 100% молочний білок в натуральній формі. Білок вважається одним із основних компонентів молочних продуктів, котрий відповідає за смак та поживність кінцевих продуктів. Молочний білок раніше широко використовувався в молочній промисловості при виготовленні сирів (твердих та м'яких). Нині даний компонент має місце застосування в м'ясній промисловості для покращення органолептичних та функціональних властивостей м'ясних виробів. Виготовляється методом розпилювальної сушки з свіжого знежиреного молока.

До складу білка входять наступні фракції:

- молочний білок – лактоальбумін;
- молочний цукор (лактоза);
- солі молочної кислоти.

Таблиця 1

Функціональні властивості молочного білка

Показник	Характеристика
Зовнішній вигляд:	порошок
Запах:	Властивий молочним продуктам з характерним молочним смаком, без прогірккості та інших присмаків
Масова частка вологи, % не більше:	10
pH:	6,5±0,3
Масова частка золи, % е більше:	9,0
Вміст жиру г/100г продукту не менше:	1,5
Вміст вуглеводів г/100г продукту не менше:	62,0
Вміст білка г/100г продукту не менше:	32
Енергетична цінність, кКал:	420

Білок має властивості аналогічні солерозчинним (фібрилярним) м'ясним білкам та виконує подібні з ним функції, утворюючи після термічної обробки трьохмірну структурну сітку, утримуючи вологу та жирові часточки [4,5,6].

Стабілізуючі властивості білка, обумовлені вмістом коагулюючих білків – лактоальбуміну та гідролізату сивороточних білків – дозволяють покращити якість готових м'ясних виробів з розмороженого чи блочного м'яса.

За таких показників білок дозволяє зв'язати вологу та жир у співвідношенні 1:10:9 та отримати вироби гарної якості з покращеними економічними та органолептичними показниками.

Використання молочного білку дозволяє покращити смак, соковитість готового продукту. Білок додається безпосередньо до сировини при приготуванні фаршу у сухому вигляді.

Білок сприяє зменшенню втрат маси при обсмажуванні виробів з січеного м'яса на 10-15% [6,7].

Преваги застосування:

- зниження собівартості готових виробів;
- зниження собівартості сировини для виробництва;
- стабілізування фаршевої системи;
- нейтралізує характерний соєвий присмак в виробах з великою заміною м'ясної сировини;
- зменшення втрат маси при обжарюванні січених напівфабрикатів;
- покращення смаку та аромату готового продукту;
- підвищення щільності та консистенції м'ясних виробів в процесі виготовлення та зберігання;
- виготовлення м'ясних виробів без застосування соєвих білків [8].

Висновки.

1. Молочні білки відновлюють м'ясний смак виробів, стабілізують фаршеві системи.

2. Активують м'ясні білки, підвищують їх вологопоглинаючу здатність.

3. Молочний білок має гарні стабілізуючі властивості.

Література

1. Технологія м'яса та м'ясних продуктів/За ред. М.М. Клименка. – К.: Вища школа, 2006. – 640с.

2. Казюлин Г.П., Хорольский В.В. Использование малоценного сырья при производстве рубленых полуфабрикатов//Мясная индустрия. – 2001. -№1. – С.28-31.

3. Чекой А. И., Чеботарев В. Х. Использование нетрадиционного сырья – основное направление повышение пищевой ценности и снижение калорийности продуктов. – М., 1995. – 25 с.

4. <http://www.moloko-albuminnoe-polufabrikat>

5. <http://www.ovolakt.php>

6. <http://www.milk-general>

7. <http://www.richlakt.php>

8. http://www.Narchov__dobavkij_22

Summary

Possibility of adding to compounding of chops is considered milk an albumen. Application the albumen of animal origin allows to replace phytalbumins in cut prepared foods and give a product organoleptics indexes improve in same queue. A suckling albumen is beautiful technological and functional characteristics, has wide spectr application in milk and aught in a meat production.

Keywords: *milk albumen, prepared foods, technology, production, functional properties.*

Рецензент – к.вет.н., проф. Козак М.В.